

at kunne hjælpe med nogen større Tilfredsstillelse, nemlig Planer, der, saaledes som det her er antydet for os, gaa ud paa at adskille vore smaa Kræfter, hvorved de stykkevis ville kunne oprives ved de forskellige Fæstningsanlæg rundt omkring i Landet. Udførelsen af denne Plan vilde ogsaa utvivlsomt føre til lige saa store, om ikke til større økonomiske Krav, end den tidligere, og jeg kan ikke se, at den skulde kunne føre til et gunstigere Resultat end den. Jeg vil derfor strax udtale det Ønske, at ogsaa disse Planer maa blive staaende i den Dæmring, hvorfra de ere fremgaaede, og at de ikke maa antage nogen virkelig Skikelse. Paa den anden Side anser jeg det for at være giødt, at vi maa stille Fordring om en Plan, som vi kunne erkjende for stemmende med vore Kræfter og i og for sig for hensigtsmæssig, og at Overveieelsen af denne Plan nødvendigvis maa gaa forud og jevnside med de Arbejder, vi nu her gaa til. En Hovedside af disse Overveielser vil naturligvis være den, paa hvilken Del af vort Forsvarsvæsen Hovedvægten for Fremtiden maa ligge, om vi fremdeles skulle gaa i det Spor, som i sin Tid blev antydet af General Naasløff, nemlig at lægge Hovedvægten paa Landsforsvaret og dertil at føie Svøerne som et Appendix, som noget Underordnet, eller om ikke vore naturlige Forhold snarere maa føre til, at vi støtte os til det naturlige Værn, vi have i vore Sunde, og altsaa gjøre vort Svøerne til Hovedpunktet, idet det da bliver støttet af en Hær, som under saadanne Omstændigheder kunde taale en langt løsere Sammensætning; at vi altsaa skulle have en stærkere Flaade og en svagere Militz. Jeg skal for mit Vedkommende sige, at jeg, naar der for os forelægges en Plan, som enten fulgte den ene eller den anden af disse Veie, men som fremkom for os med den Styrke, der ligger i Koncentreringen af vore Kræfter, og tillige med Overveiesningens Styrke hos den Mand, som fremsatte den, vilde følge den, hvad enten den gik i den ene eller i den anden af de to af mig antydede Retninger, om jeg end muligvis kunde være mere tilbøjelig til at følge den sidste. Saa længe vi derimod staa som nu, samlende mellem det One og det Andet, medens Kravene vore op paa begge Sider, Nar for Nar blive større og føre os til Fremtidsudgifter, som selv ikke de Sagtyndige ere i Stand til at kunne klare for os, er Sagen stillet overmaade vanskelig for os. Jeg kan nemlig ikke erkjende det for at være rigtigt, at vi i dette Dieblis blot skulle fæste Diet paa, hvad der er nærmest nødvendigt, overladende til Fremtiden at bedømme, hvad der senere maatte følge deraf som Konsekvenser. Dette er en Veie, hvortil jeg ikke tror, Folkethinget giver sit Samtykke, men vi maa fordre, at vi sættes i Stand til at kunne overse, hvilke Krav der stilles til os paa dette Omraade, ikke alene nu i dette Dieblis, men ogsaa i Fremtiden; thi kun under dette Betsyn

ere vi i Stand til at kunne overse og veie alle de Betsyn, som her maa gjøres gjældende. Hvad vi nu end vælge, erkjender jeg, at enhver Ordning af vort Forsvarsvæsen, naar vi opnaa en saadan, hvad ogsaa jeg ønsker, vil stille Krav til os om betydelige Offre, og naar Spørgsmaalet altsaa her dreier sig om Overveielser af saa stor og væsentlig Betydning, griberende ind i saa mange, mange Retninger, vender jeg ogsaa her tilbage til det ikke alene Ønskelige, men maaske Nødvendige i, at der tilveiebringes et Tillidsforhold imellem Regjeringen og dette Thing, som kan lette og muliggjøre, at disse Overveielser kunne føre til et Resultat, som vi fra begge Sider kunne erkjende for at være godt. Jeg siger, at vi her som paa ethvert andet Punkt af Lovgivningsomraadet komme tilbage til det samme store Ønske, hvorpaa vor hele politiske Udvikling i enhver Henseende maa hvile. Jeg veed ikke, om den nuværende høitagede Regjering tror sig i Stand til at skabe et saadant Tillidsforhold. Hvad der hidtil er sket, varsler ikke godt i saa Henseende, men det er jo muligt, at Fremtiden endnu kan vise, at det kan ske.

Naar jeg derpaa vender mig til det Udcast til en Hærløvs, som nu foreligger til Forhandling, skal jeg strax begynde med at udtale, at dette Forslag i ikke uvæsentlige Punkter ligger dette Things Fordringer nærmere end de tidligere af den foregaaende Regjering fremlagte Forslag. I Samlingen 1872—73 blev det da fremlagte Hærløvsudcast behandlet af et Udvalg af dette Thing. Udvalget afgav en Betænkning, om end kun en foreløbig, men skjøndt den kun fremtræder som foreløbig, kan jeg dog af samme Grunde, som det erede Medlem fremsatte, ikke Andet end tillægge den en væsentlig Vægt. Det er jo erede Medlemmer bekendt, at enhver Betænkning, der ikke har været konfereret med vedkommende Minister, fremtræder som foreløbig, men dette ubeløfter ingenlunde, at en saadan Betænkning kan indeholde langt Mere, end hvad der blev betegnet som Grundtræk; den kan tværtimod fremtræde med Forslag, som altsaa væsentlig udvilde de Fordringer, man kan vente stillede fra Flertallets og fra dette Things Side. Da denne Betænkning fremkom offentlig, blev den dels ignoreret, dels temmelig haanlig afvist fra de Sagtyndiges Side. Jeg tilstaar, at denne Behandling af, hvad der fremtraadte som Folkethingets Anskuelse af Forholdene, eller som dog i alt Fald maatte anses for at være Flertallets Anskuelse af Sagen, ikke varslede godt for dennes fortsatte Behandling; men saameget mere maa jeg udtale en Anerkjendelse af, at Krigsministeren har taget disse Forslag frem og har gjort dem til Gjenstand for en alvorlig Overveielse, hvorhos det ogsaa er tilfredsstillende for os, at vi i ikke ganske saa Punkter have været saa heldige at ramme, hvad der ogsaa nu fra Krigsbestyrelsens Side er blevet erkjendt som det Rigtige. Af saadanne Punkter skal jeg nævne,